

Cap sur l'école inclusive
en Europe

Dobra praktyka

Metoda projektowa: aktywna metoda nauki

Część modułu szkoleniowego/ **E/R**

Kontakt : AURORA LEFTER

Szkoła: C.S.E.I. „Elena Doamna” Focșani, Rumunia

Strona internetowa : www.cseielenadoamna.ro

1 Kontekst

Ideę uczenia się w oparciu o projekt zainicjował William H. Kilpatrick wprowadzając swoją metodę projektową (ang. *Project Method*, 1918). Projekt w jego rozumieniu jest interaktywną metodą dydaktyczno-nauczycielsko-ewaluacyjną, która polega na realizacji mikro-badań lub systematycznym badaniu przedmiotu interesującego uczniów.

Metoda projektu opiera się na zasadzie "uczenia się przez działanie" (ang. *learning by doing*), co daje uczniom niezbędną motywację. Praca projektowa stoi w opozycji do nauczania werbalnego: uczenie się poprzez realizację projektów jest bardziej kompleksowym sposobem organizowania procesu uczenia się, dzięki czemu pragmatyczne wymagania edukacyjne mogą być spełnione w duchu działania i niezależności w myśleniu.

Projekt odgrywa niezwykle ważną rolę w rozwoju intelektualnym, a uczniowie muszą zostać przygotowani do tego, aby pracować dłużej w fazie przygotowania projektu, niż w fazie aktywnej (fazie realizacji). W nowoczesnej pedagogice projekt rozumiany jest jako temat badawczy, którego celem jest osiągnięcie ściśle określonego celu – w miarę możliwości, poprzez połączenie wiedzy teoretycznej z pracą praktyczną. W tym celu uczniowie wybierają lub otrzymują stosunkowo obszerny temat, który realizują za pośrednictwem studiów, badań i zajęć praktycznych, indywidualnie lub w zespole. W ten sposób projekt staje się jednocześnie działaniem badawczym i praktycznym, podporządkowanym realizacji konkretnych zadań edukacyjnych. Uczeń dzięki projektowi uczy się zarówno z badań, jak i z pracy praktycznej. Dowiaduje się zarówno o procesie naukowym, jak i o samej treści, odnosząc się bezpośrednio do własnej aktywności praktycznej.

Jednym ze sposobów nadania naszej pracy otwartości i ożywienia jej jest interdyscyplinarne ćwiczenie z wykorzystaniem projektu jako metody oceny uzupełniającej lub alternatywnej. Daje to uczniom możliwość zademonstrowania tego, co wiedzą, ale przede wszystkim tego, co są w stanie zrobić – dzięki czemu udaje się przede wszystkim podkreślić ich zdolności i możliwości.

W IV klasie szkoły średniej w Gugesti, gdzie jest dwóch uczniów ze SPE, nauczycielka często korzysta z metody projektowej, ponieważ odkryła szereg korzyści dla całej grupy uczniów płynących z zastosowania tej metody.

2 Cele.

Cele tej dobrej praktyki są następujące:

- zachęcanie do aktywnego zadawania pytań i myślenia na wyższym poziomie;
- zwiększenie pewności siebie i poprawa nastawienia do uczenia się;
- angażowanie się w projekty i branie odpowiedzialności za własną naukę, w porównaniu z tradycyjnymi działaniami dydaktyczno-nauczycielsko-ewaluacyjnymi;
- rozwijanie złożonych umiejętności, takich jak umiejętność myślenia na wyższym poziomie, rozwiązywania problemów, współpracy i komunikacji;
- angażowanie wszystkich uczniów w pracę zespołu i docenianie każdego z nich.

3/ Realizacja dobrej praktyki.

Metoda projektowa jest realizowana w etapach, od przygotowania aż po ewaluację projektu:

a) Etap przygotowania projektu

Wraz z uczniami ustalono:

- co jest tematem projektu;
- gdzie będą prowadzone działania/zadania w ramach projektu;
- jakie zasoby są potrzebne do realizacji projektu;
- jak będą zorganizowane grupy;
- jaki jest harmonogram działań w projekcie;
- jakie są końcowe produkty projektu;
- w jaki sposób będzie przeprowadzana ocena, jakie są kryteria oceny (dyskusja, analiza oparta na kryteriach, kwestionariusze, prezentacja ustna, portfolio itp.)

b) Etap realizacji projektu

- uczniowie wykonywali swoje czynności zgodnie z przyjętymi obowiązkami;
- nauczyciele zapewniali monitorowanie pracy każdej grupy, zaangażowania każdego ucznia, szczególnie tych ze SPE; w razie potrzeby zapewniali wsparcie, aby wszystkie grupy mogły zakończyć projekt;
- opiekunowie i nauczyciele dowiedzieli się, jak działa grupa, jak uczniowie ze sobą współpracują oraz interweniowali w celu uregulowania niewłaściwych działań i ewentualnych problemów komunikacyjnych.

c) Etap ewaluacji projektu

- oceniano produkty końcowe przedstawione przez uczniów, biorąc pod uwagę kryteria ustalone na etapie organizacji projektu (ocena rówieśnicza, ocena prowadzących);
- dokonano ewaluacji realizacji projektu, ze szczególnym uwzględnieniem relacji pomiędzy uczniami i zaangażowania osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w trakcie trwania projektu (samoocena indywidualną i samoocenę grupy uczniów, ewaluacja nauczycielska).
- Interdyscyplinarny projekt ewaluacyjny "Ștefan cel Mare și Sfânt" został przeprowadzony z uczniami czwartej klasy, podczas zajęć z języka rumuńskiego i literatury. Projekt został opracowany na podstawie następujących materiałów pomocniczych / działań:
 - Legendy prozą o Stefanie Wielkim: "Ștefan cel Mare și Sfânt și Sfânt și Vrâncioaia" Al. Vlahuta i "Dąb z Borzeszti" autorstwa E. Camilara
 - legendy wierszem „Daniel Sihastru” i „Matka Stefana Wielkiego” D. Bolintineanu
 - wiersz „Pogrzeb św. Stefana”- pieśń "O św. Stefanie"
 - wycieczka do Suceavy (Sala Tronowa, Klasztor Putna - grób Stefana Wielkiego)

- wizyta w bibliotece szkolnej (zapoznanie się z książkami na dany temat)
- rysunki (ilustracje do lektur, komiksy)
- praca własna uczniów.

Od samego początku ustaliliśmy, że końcowa ocena produktu zostanie przeprowadzona w formie ustnej prezentacji przedstawionej przez każdą grupę. Były cztery grupy po 6 uczniów, z liderami i tematami przypisanymi do każdej grupy.

Czas pracy: 3 tygodnie

Tematy dla poszczególnych grup:

Grupa I – „Stefan Wielki I jego rola w historii Rumunii”.

Grupa II – „Portret fizyczno-moralny Stefana Wielkiego”

Grupa III – „Postać Stefana Wielkiego w literaturze rumuńskiej”.

Grupa IV – „Śladami Stefana Wielkiego”

Ogólnym celem było podsumowanie, pogłębienie i ocena znaczącej wiedzy o życiu i pracy Stefana Celarego, w świetle studiowanych lektur i przygotowanie teczki materiałów pod tytułem „Stefan Wielki Święty”. Ustaliliśmy czas pracy na 2 godziny; uczniowie pracowali w grupach zorganizowanych tak, aby wszyscy się nawzajem widzieli; na stole były kartki z notatkami i końcowa „mapa” – efekt projektu.

Zajęcia zostały odpowiednio zorganizowane, by był czas na wyeksponowanie planu projektu, stworzonych plakatów i materiałów graficznych, diagramów z istotnymi danymi lub cytatami literackimi, rysunków przedstawiające lektury, komiksów, kompozycji, relacji z podróży.

Uczniom doradzano, aby podczas oceny projektu zadawali innym grupom pytania w celu uzyskania pełnych informacji. Dla każdej grupy utworzono opisowy plik obserwacji obejmujący następujące kryteria:

- mówienie poprawnymi zdaniami;
- poprawne i ekspresyjne czytanie;
- rozwiązywanie powierzonych zadań;

Produktami końcowymi dla poszczególnych grup były:

Grupa I: Obraz "Stefan cel Mare", album „Stefan Wielki w historii”, plakat – lata, ważne zmagania, miejsce urodzenia, fragmenty opisów historycznych (każdy student miał swój wkład do wystawy), piosenka pt. „Ștefan, Ștefan Domn!”

Grupa II: Opis: fizyczno-moralny portret władcy przez ówczesnych kronikarzy, plakat – opisy z badanej lektury, które dowodzą cech fizycznych i moralnych Stefana; rysunki uczniów wykonywane indywidualnie i zbiorowo, przedstawiające portret Stefana (w wieku dziecięcym i jako i władcy), kompozycje plastyczne.

Grupa III: plakat – tytuły lektur przedstawiających wielkiego władcę Rumunii, dramat „Daniel Sihu”, komiksy, fragmenty i historie ilustrowane, prezentacja treści książek, pieśń pt. „Pogrzeb Św. Stefana”.

Grupa IV: raporty, notatki z podróży, plan ewentualnych wycieczek pozwalających uczniom zgłębić temat. Gra edukacyjna pt. „Kto wie, wygrywa” – układanie pytań.

4.Ewaluacja

Kończąca ocena opierała się na opisie wyników i uzasadnieniu każdej z ocen, przy czym uczniom dano możliwość wyrażenia swojej opinii. W ten sposób udowodniono, że projekt jako alternatywna metoda oceny interdyscyplinarnej ma realny potencjał formatywny.

Wszystkie materiały były prezentowane indywidualnie lub w grupach przez uczniów, którzy śmiało radzili sobie z tym zadaniem przy koordynacji i wsparciu kierownika grupy. Dzięki temu uczniowie byli w stanie racjonalnie uzasadnić każde stwierdzenie, udzielić wyjaśnień, zadać pytania, oraz co równie ważne -

dokonać ocen. Każdy uczeń miał możliwość uważnego obserwowania pracy kolegów i koleżanek, samooceny i przyczynienia się do przygotowania końcowego portretu Stefana Wielkiego.

Przy wykorzystaniu tej interdyscyplinarnej metody oceny uczniów proszono o poszukiwanie wiedzy, syntezy, kojarzenie, porównywanie i wreszcie, co nie mniej ważne, wyjście poza sztamowe myślenie. Grupy bardzo ciekawie podeszły do zaproponowanych tematów, wykorzystując różne źródła informacji. Pracując w zespole, studenci ze SPE byli wspierani przez cały czas projektu a ich wysiłki były doceniane, dzięki czemu udało się osiągnąć większą spójność w działaniu. Uczniowie ze SPE czuli się silniejsi w grupie – mieli poczucie, że mogą wspólnie rozwiązywać zadania, lepiej komunikować się ze swoimi rówieśnikami i uczyć się od siebie nawzajem. Wzrosła też ich samoocena, co doprowadziło do poprawy w nauce.

5/Ograniczenia

Projekt tematyczny wspomaga indywidualizację działań dydaktycznych, dając uczniom wielorakie i różnorodne możliwości wykorzystania zdobytej wiedzy. Uzyskane produkty końcowe przyczyniają się do sukcesu szkolnego ucznia, do jego dobrostanu mentalnego, a także do zadowolenia kadry nauczycielskiej i rodziców.

Uczeń musi nauczyć się działać zgodnie z uprzednio stworzonym planem i dojść do wniosku, że zaplanowane działanie można zrealizować sprawniej i uniknąć wielu błędów już na samym początku, jeśli wysiłek przygotowawczy był odpowiedni.

Skupienie się na badaniach i zebranie bogatego zestawu informacji może prowadzić do utraty z pola widzenia celu lub niezdolności do przetwarzania i syntezy informacji, które są zbyt zróżnicowane. Należy też pamiętać, że koszty prowadzenia projektu mogą czasami przeważać nad korzyściami.

6/Perspektywy.

Nasze doświadczenie przy realizacji tego projektu uczy, że tego typu działania nie mogą być stosowane stale ani w każdej sytuacji. Mogą jednać nadać dynamikę życiu szkolnemu, jeśli są możliwe do wykonania.

Pamiętajmy, że metoda projektów może być wykorzystywana również w innych przedmiotach: uczniowie

chętnie uczą się w oparciu o realne doświadczenia.

